

Sygn. akt III AUa 577/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Pietkun (spr.)
Sędziowie:	SSA Stanisława Kubica SSA Irena Różańska-Dorosz
Protokolant:	Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku M. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o podjęcie wypłaty emerytury

na skutek apelacji M. F.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 27 stycznia 2012 r. sygn. akt V U 1397/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy oddalił odwołanie wnioskodawczyni M. F. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 30 września 2011 r. wstrzymującej wypłatę świadczenia emerytalnego.

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Wnioskodawczyni, urodzona (...), decyzją z dnia 20 listopada 2008r. nabyła prawo do emerytury od dnia 1 listopada 2008 r. Z uwagi na fakt, że wnioskodawczyni nie rozwiązała stosunku pracy i kontynuuje zatrudnienie począwszy od 1 stycznia 1999 r. w Przychodni (...) w Z. organ rentowy zaskarżoną decyzją wstrzymał wypłatę świadczenia z dniem 1 października 2011 r. Pismem z dnia 7 marca 2001 r. ZUS pouczył wnioskodawczynię o zmianie stanu prawnego z dniem 1 stycznia 2011 r. wprowadzona ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych i niektórych innych ustaw, iż w razie nierozwiązania trwającego od daty nabycia prawa do emerytury stosunku pracy,

nastąpi wstrzymanie wypłaty świadczenia począwszy od 1 października 2011 r. wnioskodawczy ni do 30 września 2011 r. nie rozwiązała stosunku pracy.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawczynie nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem z dniem 1 stycznia 2011 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych i niektórych innych ustaw, dodająca m.in. przepis art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1997 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych /t.j.: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm./, na mocy którego prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Osobom, które w dniu 1 stycznia 2011 r. pobierały emeryturę i pracowały bez wcześniejszego rozwiązania stosunku pracy, ustawodawca pozostawił możliwość łączenia świadczenia z wynagrodzeniem do końca września 2011 r.

Skoro zatem wnioskodawczynie nadal kontynuuje zatrudnienie to decyzja organu rentowego wstrzymująca wypłatę świadczenia jest zgodna z prawem.

Powyższy wyrok zaskarżyła apelacją wnioskodawczynie zarzucając, że nowe przepisy, w tym art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych... mogą dotyczyć osób, które po wejściu w życie tej regulacji nabywają prawo do emerytury. Skarżąca wskazuje, że ta zmiana przepisów dyskryminuje ją, zwłaszcza że nie może rozwiązać stosunku pracy na jeden dzień, bowiem jej stanowisko jest obsadzane w drodze konkursu. W tych okolicznościach zarzuca nadto naruszenie art. 2 Konstytucji RP naruszenie prawa materialnego w szczególności art. 32 Konstytucji RP poprzez przyjęcie za podstawę rozstrzygnięcia niezgodnego z Konstytucją art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1997 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a błąd ten miał istotny wpływ na wynik sprawy, ponieważ przyjęcie takiego ustalenia prowadziło do oddalenia odwołania.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja wnioskodawczynie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy przeprowadził dokładne postępowanie dowodowe i wydał wyrok zgodny z prawem w sposób wyczerpujący go uzasadniając. Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Okręgowego, które przyjmuje za własne.

Zarzuty przedstawione w apelacji dotyczą przepisu art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw /Dz. U. Nr 257, poz. 1726/, który do ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych /Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, ze zm./ dodał z dniem 1 stycznia 2011 r. przepis art. 103a o następującej treści:

"Prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego."

W wyniku tej regulacji osoby, które pozostając w stosunku pracy nabyły prawo do emerytury, zobowiązane zostały do dokonania wyboru między rozwiązaniem dotychczasowego stosunku pracy w celu pobierania emerytury albo kontynuowaniem zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy i zawieszeniem prawa do emerytury. Przepis ten nie ogranicza konstytucyjnie gwarantowanej wolności wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy, ponieważ nie zakazuje ponownego zatrudnienia danej osoby przez tego samego pracodawcę. Osoby, które rozwiązały stosunek pracy, mogą ponownie nawiązać ten stosunek, również z dotychczasowym pracodawcą, nie tracąc prawa do pobierania emerytury.

W tym miejscu podkreślić należy, że rozwiązania te nie są czymś nowym. Identycznie brzmiący przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS funkcjonował już w okresie od dnia 1 lipca 2000 r. do dnia 7 stycznia 2009 r. i miał zastosowanie do wszystkich emerytów, bez względu na datę nabycia uprawnień do emerytury. Uchylając ten przepis w 2009 r., ustawodawca stworzył w ten sposób dla osób przechodzących na emeryturę sytuację korzystniejszą, w porównaniu do poprzedniego stanu prawnego. Mogły one bowiem pobierać emeryturę z jednoczesnym kontynuowaniem dotychczasowego zatrudnienia.

Ponowne wprowadzenie do ustawy emerytalnej regulacji, uzależniającej uzyskanie emerytury od uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego ubiegający się o to świadczenie wykonywał pracę bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury /tj. art. 103a/ i zastosowanie tego nowego rozwiązania do tych emerytów, którzy skorzystali z wcześniejszej możliwości uzyskania prawa do emerytury bez konieczności uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, zdaniem wnioskodawczyni, narusza ogólną zasadę ochrony praw nabytych.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, należy w tym miejscu przypomnieć, że zarówno przepis art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej, jak i norma, nakazująca stosowanie tego przepisu do osób, które uzyskały prawo do emerytury przed dniem jego wejścia w życie /dniem 1 lipca 2000 r./, były przedmiotem oceny Trybunału Konstytucyjnego w sprawie o sygn. SK 45/04.

Wyrokiem z dnia 7 lutego 2006 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej jest zgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 67 ust. 1 Konstytucji RP i nie jest niezgodny z art. 30, art. 65 ust. 1, art. 70 ust. 5 i art. 73 Konstytucji RP /OTK-A z 2006 r., nr 2, poz. 15/. W wyroku tym Trybunał wskazał, że nowa regulacja art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej oznacza, iż "zainteresowane osoby, które nabywają prawo do emerytury, zobowiązane zostały do dokonania wyboru między rozwiązaniem stosunku pracy w celu pobierania emerytury albo kontynuowaniem zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy. Jej konsekwencją jest odsunięcie w czasie możliwości efektywnego korzystania z emerytury do chwili rozwiązania przez ubezpieczonego stosunku pracy z podmiotem, będącym jego pracodawcą bezpośrednio przed dniem nabycia tego prawa. Należy przy tym zwrócić uwagę, że ustawodawca nie zakazuje ponownego zatrudnienia danej osoby przez tego samego pracodawcę. Osoby, które rozwiązały stosunek pracy, mogą ponownie nawiązać ten stosunek, również z dotychczasowym pracodawcą, nie tracąc prawa do emerytury, jednakże nawiązanie stosunku pracy uzależnione jest od swobodnej decyzji pracodawcy. Pracodawca może zawsze odmówić ponownego zatrudnienia pracownika, który rozwiązał stosunek pracy i zatrudnić w jego miejsce inną osobę albo powstrzymać się od zatrudnienia pracownika.

Stanowisko Trybunału Konstytucyjnego, wyrażone w sprawie o sygn. SK 45/04, w ocenie Sądu Apelacyjnego, zachowuje aktualność również w niniejszej sprawie, wobec identyczności poprzedniej regulacji art. 103 ust. 2a i obecnej - z art. 103a ustawy emerytalnej.

Warto zwrócić uwagę, że w wyroku tym Trybunał Konstytucyjny, przypominając swoje dotychczasowe orzecznictwo, dotyczące dopuszczalności zawieszania lub ograniczania świadczeń emerytalnych, wskazał, że "ograniczenie prawa do uzyskania świadczeń emerytalno-rentowych w sytuacji uzyskiwania innych dochodów, w tym wynagrodzenia z tytułu pracy, jest co do zasady dopuszczalne. Zawieszenie lub ograniczenie tych świadczeń nie powinno jednak przekraczać określonej miary i podlega ocenie z punktu widzenia zasady proporcjonalności i niearbitralności. W tak wyznaczonych granicach ustawodawca ma swobodę określenia konkretnych przesłanek zawieszania lub ograniczania świadczeń emerytalno-rentowych przez osoby uzyskujące dodatkowy dochód lub wynagrodzenie. Realizacja prawa do zabezpieczenia społecznego wymaga sprecyzowania w ustawie przesłanek nabycia i przesłanek korzystania z prawa do emerytury".

Umożliwienie pobierania świadczeń emerytalnych bez przerwania działalności zawodowej u dotychczasowego pracodawcy wykracza poza konstytucyjny zakres prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zatem przepis ten nie narusza istoty konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego i nie pozbawia wymaganego przez konstytucję minimum życiowego osób, które osiągnęły wiek emerytalny. Należy przy tym podkreślić, że przesłanka zawieszania prawa do emerytury określona w art. 103a jest w pełni zależna od swobodnego

wyboru dokonanego przez zainteresowanego. Ubezpieczony może zawsze doprowadzić do rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, co umożliwi uzyskanie świadczeń emerytalnych. Osoby, które na gruncie przepisów ustawy nabyły prawo do emerytury, zachowują to prawo, jednakże realizacja uzależniona jest od rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą.

Słusznie zatem uznał Sąd Okręgowy, że stosowanie przepisu art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS respektuje zasadę równości, gdyż zawieszenie prawa do emerytury dotyczy w jednakowy sposób każdego emeryta, który dokona wyboru i będzie kontynuował dotychczasowe zatrudnienie. Należy podkreślić, że odpowiednio długie *vacatio legis*, umożliwiło wszystkim zainteresowanym, którzy nabyli prawo do emerytury na mocy wcześniejszych przepisów, które nie uzależniały wypłaty emerytury od rozwiązania stosunku pracy, zapoznanie się z nowymi przepisami i przygotowanie do ewentualnych zmian, jakie mogą wynikać z ich obowiązywania. Wobec osób, którym ustalono prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest stosowany dopiero od 1 października 2011 r. Ta grupa emerytów miała wystarczająco długi czas na dostosowanie się do nowej sytuacji.

Wobec wprowadzenia powyższych regulacji nie jest trafny zarzut, że przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS narusza wyrażoną w art. 2 Konstytucji zasadę demokratycznego państwa prawnego, a w szczególności wynikające z niej zasady: ochrony praw nabytych, zaufania obywatela do państwa i stanowionego przezeń prawa, oraz sprawiedliwości społecznej. Należy podkreślić, że celem modyfikacji zasad wypłaty emerytury poprzez wprowadzenie przepisu art. 103a, było ograniczenie równoczesnego pobierania w pełnej wysokości emerytury i wynagrodzenia za pracę w ramach stosunku pracy.

Przepis ten nie narusza praw nabytych ubezpieczonych, ponieważ nie pozbawia ich prawa do emerytury, a tylko powoduje zawieszenie jej wypłacania w razie kontynuowania zatrudnienia u tego samego pracodawcy bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy. Podniesione w tym zakresie zarzuty apelacji nie są zasadne.

Wykładnia językowa /gramatyczna/ art. 103a ustawy emerytalnej wskazuje zaś jednoznacznie, iż przepis ten zawsze rodzi skutek zawieszający prawo do emerytury (polegający na wstrzymaniu wypłaty świadczenia) w sytuacji kontynuowania przez ubezpieczonego zatrudnienia bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury ustalonym w decyzji organu rentowego.

Przepis art. 103a powołanej ustawy został zastosowany od określonej w ustawie daty jego wejścia w życie, któremu towarzyszył długi okres *vacatio legis* i pouczenie wnioskodawczyni o zmianach, tak iżby miała czas na podjęcie stosownej decyzji. W tym znaczeniu nie ma podstaw do uznania iż naruszona została zasada niedziałania prawa wstecz. Okoliczność, że instytucja zawieszenia wypłaty świadczenia dotyczy emerytury przyznanej przed wejściem z w życie owej zmiany art. 103 a ustawy, wskazuje co najmniej na odosobniony sposób interpretacji tej zasady, która odnosi się do działania konkretnej instytucji prawnej wprowadzonej z dniem 1 października 2011 r. Zasada niedziałania prawa wstecz nie wyklucza zmian co do sposobu realizacji prawa do emerytury wprowadzonego w trybie ustawowym po dacie nabycia prawa do świadczenia.

Reasumując powyższe rozważania należy jednoznacznie stwierdzić, że zarówno wyrok Sądu Okręgowego, jak i poprzedzająca go decyzja organu rentowego są zgodne z obowiązującym prawem.

W tej sytuacji apelacja wnioskodawczyni jako bezzasadna podległa oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

R.S.